

Mas els Casals

Sant Joan de Vilatorrada

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sant Martí de Torruella
Emplaçament Crta. Manresa a Santpedor, km.4. S'ha d'agafar un trencall a l'esquerra i seguir el camí un km. apr.

Coordenades:

Latitud: 41.7649
Longitud: 1.826
UTM Est (X): 402414
UTM Nord (Y): 4624340

Classificació

Número de fitxa 08218-52
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: La casa no ha patit transformacions estructurals almenys des de fa 50 anys.
Protecció Inexistent
Observacions protecció: Ref. Cadastral: 0003023 00DG02C 0001 IV
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Vic (c/Major, 1 08500 Vic)
Autoria de la fitxa Arqueociència S.C. SL (Raquel Valdenebro)
Data de registre de la fitxa: dc., 13/12/2000 - 01:00

Descripció

Conjunt arquitectònic format per la casa de Can Casals i alguns coberts que l'envolten construïts recentment. Encara que hi hagués hagut una construcció anterior a l'actual, el mas actual data de principis o mitjans del segle XIX. La casa principal és de planta quadrada coberta a dues aigües amb teula. Consta de planta baixa, pis principal habilitat com a vivenda i golfes. . La façana principal està orientada a llevant. En un moment posterior es van afegir a aquesta façana dos coberts, un perpendicular i un altre en paral·lel que formen un conjunt en forma de L just davant de l'entrada principal. En una època posterior es va construir un mur que unia el cobert de davant de la casa amb la façana formant un pati tancat al qual s'accedeix per una porta orientada al nord. Tot aquest conjunt de coberts i patis afegits, degut a les seves reduïdes dimensions, fa que no es pugui apreciar amb claredat la façana principal. El cobert adossat en perpendicular ocupa més de la meitat de la façana per la qual cosa l'antic portal adovellat d'entrada a la casa va ser modificat i es va fer un altre més petit i una mica desplaçat al nord que és l'actual portal adovellat d'entrada a la casa. Es conserven els embigats de fusta originals. Al cobert del pati d'entrada que queda en paral·lel a la façana principal es van construir tres tines. A diferència de moltes de les cases de la zona manca de celler. L'explicació d'aquesta falta de celler bé donada pel fet de què tota la producció de vi era venuda directament a la cooperativa de Santpedor. Completen el conjunt alguns coberts construïts al voltant de la casa pel seu cantó de ponent i del nord.

Observacions:

La casa conserva un interessant llegat format per dos plànols generals de les propietats del mas. El més antic va ser fet a instància del seu propietari Salvador Balaguer l'any 1864. En ell es apareixen els límits de la propietat i la divisió de finques. L'altre va ser fet a instància de Lluís Balaguer l'any 1928. No es conserven fotografies antigues. Per davant de la casa passava l'antic camí que anava de Manresa a Santpedor.

Història

Documentat des del 1064 amb el nom de mas Odger o Otger es tractava d'una propietat en mas civils, concretament d'un cavaller. Va canviar de nom en època indeterminada, doncs al fogatge del 1553 apareix com a propietari Pere Casals d'on prendria el nom (AA.DD, 1984). Encara que no s'ha pogut documentar, el topònim Casals podria indicar, més que un mas, un conjunt de cases situades molt a prop i amb relació entre si, predominant finalment una d'elles que es convertiria en mas i prendria com a nom la referència del topònim antic. Es de suposar que el mas aniria canviant de propietaris al llarg del temps. Segons informació oral facilitada pels actuals masovers, l'any 1864 es trobava en mans de la família Balaguer que el va mantenir fins l'any 1932 en què va ser adquirit pel Sr. Josep Purtí, procedent d'Oló. A la seva mort el mas va recaure en mans de la seva filla Maria i el seu gendre Isidre Crispiera. A la mort de la propietària el mas va ser donat al Seminari del Bisbat de Vic que és el seu actual propietari. Al segle XIX la finca apareix com a agregada del terme de Manresa. Actualment es troba repartida entre els termes de Sant Fruitós de Bages, Santpedor i Sant Joan de Vilatorrada.

Bibliografia

Arxiu Parroquial de Sant Joan de Vilatorrada. Llibre de censos y cosas a est tenor (187?-1716). AA.DD.(1984), Recopilació de la història del municipi de Sant Joan de Vilatorrada. Sant Joan de Vilatorrada. BENET I CLARÀ A.(1985), Història de Manresa. Dels orígens al s.XI. Manresa. COMAS I CLOSAS F.(1988) Sant Joan de Vilatorrada. Història del Bages. Vol II. Ed. Parcir. Manresa. Pàgs.379-402.

